

Лада Галина

Пътепоказателят, който
искаше да тръгне на път

Трите пътя се събираха при бялата чешма, която шуртеше над зелените каменни корита. Най-дългият път идеше отдалече. Той беше черен, асфалтов и плиснеше ли летният дъжд, блестеше като огледален. Трептяха над него сенките на прелитащите птици и облаците, а топоите и трепетликите от двете му страни сплитаха върхари.

Вторият път беше белокаменен и идеше от селата. Когато конете чаткаха с копитата си по него, хвърчаха ситни искри. Дръвчета с посибели, напращени листа растяха край канавките.

Третият път се губеше в полето. По средата му растеше трева. Зрели класове, метличина и макове се полюшваха над тъмните козовози. Къпиновите храсти бяха ожулени от колелата на талигите. По този път хората отнасяха плода от нивите. Те спираха до каменната чешма да налят стомните си и да напоят добитъка. В пълните със сянка корита пускаха големи пъстри дини.

До чешмата стоеше пътепоказателят – мълчалив, на един крак. Двете му ръце сочеха белия каменен път и тъмния – асфалтовия. Ръката му, която беше протегната към големия път, беше по-дълга. Той стоеше с гръб към пътя, що идеше от нивите, но тукашните хора и без него знаеха всяка педя място в полето.

Пътепоказателят бе прочут мълчаливец. Ето защо бързивата чешма се учуди, когато веднъж чу неговия възглас:

– Причерняло ми е пред очите! Не ми стига, дето съм прикован на едно място, ами и да ме обиждат!

– Кой те обижда! Кой? Кой? – припя чешмата. – Каж ми, ще ти олекне. Издума ли някой мъката си пред мене, водата я отнася.

– Спомняш ли си синята лека кола, която спря тук преди час? С хората пътуваше и едно момче. Майка му му подаде бял краищник, а то го захвърли в прахоляка. Как не го досрамя от жетварите, дето са превили гръб под слънцето! Нивката дори зарони зърна – заплака. После момчето дойде при мене и започна да ме сече със сабята си. Виж как ме е ожулило.

– По кой път тръгна синята кола с лошото момче? – попита чешмата.

– По асфалтовия. Аз им го посочих – нали такава ми е службата – да показвам правия път и на неблагодарниците.

– Ако бях тук преди малко, щях да го клъвна – наежи се един пепеляв полски врабец, дошъл при чешмата да накваси човката си.

– Щом си толкова храбър, настигни го и го клъвни – присмя му се бързокрилата лястовичка.

Тя бе кацнала на пътепоказателя и се кипреше с червената си забрадчица.

– Не мога да развивам голяма скорост – това ли искаш да кажеш! – переше се и не отстъпваше врабецът. – Като нищо ще ги настигна и ще клъвна по врата пакостника, но отгдето да зная накъде са свърнали.

– Да, пътища много – отвърна примирително лястовичката, която не обичаше да спори с врабците.

– Има ли по кръстопътищата и други като мене? – попита пътепоказателят.

– Охо, колкото щещ, разперени в три-четири посоки. Но ти имаш само две ръце и ако нахлупят на главата ти някоя пробита сламена шапка, ще заприличаш на бостанско плашило – отвърна врабецът. Той най-много мразеше бостанските плашила.

– По всички пътища има пътепоказатели – каза лястовичката. – Асфалтовият път стига до морето. Там на брега, където той свършва, започват презморските пътища. Тях ги бележат параходите, които оставят след себе си светла дия в голямата вода.

– Нима в морето има показатели като него! – учуди се врабчето. – Та той и в селския вир ще потъне.

– Морските пътепоказатели се наричат компаси и фарове. Нашето ято, като тръгне за топлите страни, намира верния път и по други знаци – някое скалисто островче в морето, някое пристанище.

– Мисля си, когато хората отидат на Луната, дали ще поставят пътепоказател в края на Земята – да им сочи пътя за връщане – каза тихо мъдрата костенурка.

Тя беше допъзляла до чешмата и подаде главата си от шарената коруба. Нямахше по-учена животинка от нея. Ако хората захвърлеха някой вестник край чешмата, тя го примъкваше в хрусталаците и го прочиташе от край до край. Затова знаеше всичко, което става по Земята. Тя първа съобщи вестта, че хората се тъкмят да отидат на Луната. Разбира се, никой не й повярва, дори и птиците.

Пътепоказателят искаше да запита нещо, но костенурката прибра едно парче вестник и бавно се запъти към хрусталака.

След този разговор пътепоказателят дълго, дълго мълча. Но все си мислеше за далечните пътища и от вълнение потреперваше целият. Край него се изнизваха коли, пешеходци. Ту весели сватбари ще препуснат на окичени каруци, ту загрижени хора ще спрат край чешмата. Пътепоказателят много искаше да знае оздравя ли болното момиченце,

което водеха в града, спечели ли състезанието колоездачът с жълтата фланелка, дето летеше пред цялата колона, но нямаше кой да му каже това.

– Всички отиват и се връщат, само аз стоя прикован на едно място! Тежка ми е службата. Иде ми да я напусна и да тръгна на път...

– Щом задухат големите ветрове, тръгни, тръгни! – отвърна му бързивата вода. Тя бързо вземаше решение, без много да му мисли.

Отминаха летните дни. В каменните корита на чешмата плаваха гроздови зърна. В полето се издигаше тънък дим – пастирчетата кладяха огньовете из опалените стърнища и варяха царевица.

Рано една сутрин при пътепоказателя долитна лястовичката. Тя кацна на лявата му ръка, където най обичаше да си почива.

– Дойдох да ти кажа довиждане. Сланата попари полето. Отиваме в топлите страни. Нашето ято се готви за дългия път.

– Отнеси много здраве и на моите братя в морето – фаровете – каза пътепоказателят.

– Напролет, като се завърнем, ще ти разкажа за фаровете и за презморските пътища – зачурулика лястовичката. – Как дълго ще я чакам тази пролет! Ще ми домилее за родното гнездо.

„Може да не се видим напролет“ – поиска да отвърне пътепоказателят, но се побоя да не наскърби лястовичката.

Отлетяха и лястовичките, и щъркелите, и жеравите. Врабците, мокри и омърлушени, се тулеха под листата на тиквите. В лошо време те им служеха вместо чадър. Кални локви покриха пътя, дето идеше от нивите. Тополите край асфалтовия път заприличаха на високи жълти свещи.

– Идат големите ветрове, идат, идат! – пееше водата.

Пътепоказателят потрепваше и си мислеше: по кой път да тръгне – по белия или по черния? Най-добре да тръгне по черния. Той стига до морето.

Скоро големите ветрове заплусяха с дълги криле. Дърветата се огъваха под техния вой. Пътепоказателят се засили веднъж-дваж, но земята го държеше здраво. Ветровете зафучаха по-силно и той усети, че полита. Повлече се по черния път и в миг се прекатури. Заби челото си в калната канавка. С това свърши неговото ходене-бродене по земята.

Мина натоварен камион, шофьорът се озърна, но като не видя пътепоказателя, свърна по неверен път. След него други сбъркаха пътя. Хората се връщаха и се сърдеха: няма ли тук пътепоказател! А той лежеше окалян в канавката и се топеше от мъка и срам.

На другия ден кантонерът го намери, изправи го и го заби по-здраво в земята. Пътепоказателят застана на старото си място – поочукан, но по-мъдър.

Чешмата го посрещна весело:

– Върна се, върна се!... Където и да идеш, на своето място си е най-добре.

– Едни отиват, други се връщат, а моята работа е да им показвам пътя.

Пътепоказателят повече не продума. Стоеше си на своето място и слушаше бърбенето на белокаменната чешма.

КРАЙ

© Лада Галина

Сканиране, разпознаване и редакция: moosehead, 2008

Издание:

Приказки от български писатели
Издателство „Български писател“, 1981 г.
с/о Jusautor Sofia

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9210>]